

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правничої лінгвістики

ТВОРЧИСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

*Збірник творів
учасників культурно-мистецького заходу до
другої річниці повномасштабного вторгнення
росії в Україну
(Київ, 30 травня 2024 року)*

Київ
2024

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правничої лінгвістики

ТВОРЧИСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

*Збірник творів
учасників культурно-мистецького заходу до
другої річниці повномасштабного вторгнення
росії в Україну
(Київ, 30 травня 2024 року)*

Київ
2024

УДК 351.854:7(477)"364"

Редакційна колегія:

Шутенко Світлана Василівна, завідувач кафедри
правничої лінгвістики;

Усачова Катерина Сергіївна, доцент кафедри
правничої лінгвістики, кандидат філологічних наук;

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри
правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх
справ від 22 травня 2024 року (протокол № 5)*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за їх якість, а також відсутність у них
відомостей, що становлять державну таємницю та
службову інформацію, несуть автори*

Творчість під час війни [Текст]: збірник
творів. (Київ, 30 трав. 2024 р.) / Шутенко С.В.,
Усачова К.С. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024.
42 с.

УДК 351.854:7(477)"364"

© Національна академія внутрішніх справ, 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Гірділіс Юлія.....	5
Уманців-Вінтоняк Жанна	8
Вінтоняк Юрій.....	12
Каюмова Вікторія.....	13
Коваль Софія.....	14
Козянко Альона.....	24
Кудрявцева Вікторія.....	25
Куницький Данило.....	26
Лакоснік Каріна.....	28
Лесик Євгеній.....	30
Майданець Крістіна.....	31
Мелешко Єлизавета.....	32
Мошківська Катерина.....	33
Новікова Софія.....	35
Кладько Дарія.....	36

ВСТУП

*«Коли мене запитають,
що таке війна
Я без роздуму відповім:
Імена»*

Максим Кривцов

Два роки повномасштабного вторгнення росії в Україну та десять років війни росії проти України загалом сповнені великою кількістю імен – відомих всім українцям і, навіть, іноземцям, але також маловідомим за межами родинного та дружнього кола. Кожне з імен – символ одночасно стійкості та жертвовності. Кожне з імен залишається в пам'яті та породжує хвилі реакцій, внаслідок яких змінюють назви вулиці, фіксують зображення у публічних просторах, виникають твори – поетичні та прозові, слова, покликані зберегти пам'ять.

Серед творів студентів та курсантів академії багато текстів присвячено саме пам'яті – конкретній та насиченій, але також більш узагальненій, про все, чим живе Україна. Проте не тільки пам'ять, але ще й гостра увага до подій сьогодення викликають творчий відгук молоді. Так народжуються твори болючі, але пройняті переживанням за майбутнє, за те, якою може та має бути Україна та її люди.

Цьогоріч вперше до творчого заходу здобувачів вищої освіти долучилися гості – представники Національної поліції України та члени родин студентів академії. Кожний твір супроводжувався розповіддю автора про авторський задум та творчий процес, створюючи відчуття живого полілогу, множинності голосів пам'яті та сприйняття навколишньої дійсності. Єдиний простір думки та емоції, у якому немає потреби відігравати роль чи ховатися під маскою, адже голос кожного є впізнаваним для присутніх, можливо, навіть, є відповіддю на власні думки. Адже Герої не вмирають. Героям Слава!

Оргкомітет

Гірділіс Юлія,

заступник начальника Департаменту комунікації
Національної поліції України, майор поліції

* * *

Мама. Важко. Розгубився.
Сни тепер такі страшні.
Скільки ж Господу молився,
щоб кінець прийшов війні!

Якось пусто і незвично.
Мало радості в житті.
Склалось, певне, історично,
що живемо в боротьбі.

Мам, я вірю в перемогу!
Не боюся, що загину.
На душі не страх – тривога,
щоб не втратить побратима!

Це так боляче. Я плакав.
Часом, люди забувають.
Ось ти з другом ще балакав,
через день його ховають...

Мам, ти знаєш, я вернуся.
Там потрібен, я це знаю.
Буде край війні. Клянуся!
Хай нас скоро зустрічають.

Не залишусь, не вмовляй.
Ти дала і так багато.
Ти мене щодня чекай.
Подолаємо ми ката.

Мама. Важко. Розгубився.
Сни тепер такі страшні.
Тихо Богу помолився,
щоб кінець прийшов війні.

* * *

Понад лісом веде дорога.
Ох і гарний тут краєвид!
До села старого-старого,
де на площі церква стоїть.

Йшла по вулиці чорна хмара.
Ні не хмара, а молодиця.
Ніби дивна нічна примара,
не дивилась в прохожі лиця.

Там, де кулі з братами лишився,
кому серце своє дарувала.
І той плач небесами котився,
і покою собі не знала.

Все не миле, усе байдуже!
Бо довіку хотіла разом.
Ходить квола тепер, недужа.
І болить, і пече щоразу.

Де та клята війна взялася?
Скільки ще забере земля?
Впала, бідна, без сил. Підвелася.
Дома тихо чекає маля.

Йшла, не знаючи відліку часу,
і вже втратила віру у все.
Де тепер їй шукати спасу?
Та, мабуть, тільки диво спасе.

Понад лісом веде дорога...
Ох і гарний тут краєвид!
До села старого-старого,
де похований воїн стоїть...

* * *

Сьогодні я вбив людину.
Чи страшно було? Не знаю.
Рашисти нищать країну
і їх тут нещадно вбивають.

Ще вчора я йшов на роботу,
дзвонив по дорозі дружині.
Сьогодні в рядах піхоти
на плечі взяли Джавеліни.

Ворожі бомби й ракети
летять в найдорожчі цілі.
Для всіх ми знайдемо пакети,
Позбавимо землю гнилі.

Ті орки все лізуть до хати.
Сьогодні лиха година.
Це – ворог, нещастя, кати!
Хіба ж воно зветься людина?

Уманців-Вінтоняк Жанна

Мамо... пробач...

Пробач мені мамо, за біль ту велику,
За сльози, за смуток, за горе й печаль.
Так швидко й незнано у ранньому віці
Пішов я назавжди в незвідану даль.

Життя обірвалось так швидко й неждано,
А свічка та долі потухла за мить.
Завдав тобі горе й болючу ту рану,
Від болю і втрати твоє серце щемить.

Мамину рану і біль не замінить,
Ніщо не замінить те горе в душі,
Моя ти дитино, мій сину єдиний,
Навіщо й за що завдав горя мені.

Я серце б своє тобі би віддала,
Щоб билося далі у грудях твоїх,
Життєва та свічка щоби не згасала,
Ні вчора, ні нині, ніколи-повік...

Незагоїма серцю рана

Пробач мені мамо, не дожив я до Паски,
На воскресіння до церкви не йду.
Хотів би галунку в кобіль я покласти,
На жаль, моя мамо, цього не зроблю....

Хотів би почути, як дзвони задзвонять
Христа прославляти, що він є, й воскрес.
Свяченої паски разом скуштувати,
На жаль, не зроблю, й не побачу я це...

Можливо, як знав би, що так скоро загину,
Не рвався б додому іти на війну,
Я занадто люблю цю свою Україну.
За неї, й за вас всіх, загинув в бою...

Мамо моя, ти мене ще чекаєш...
Що знову побачиш, як в житті, ще такий...
Я знаю що в серці надію ще маєш,
А може, мій сину, ти ще живий...?

Мамо моя, як хотів я ще жити,
І покласти край цій проклятій війні...
Не можу ніяк собі цього простити,
Що завдав я тобі у душі важкий біль.

А я так хотів, щоб мене ти зустріла
У теплих обіймах, так, як проводжала,
Не знав, моя мамо, що обійми останні,
Та і ти, моя рідна, цього не знала.

Під серцем носила, і щастя чекала,
Щоб я народився, здоровим, міцним.
Тепер би життя у заміну віддала б,
Лишень повернувся б додому живим.

Я так би хотів ще тебе пригорнути,
І сказати: що кінець цій проклятій війні.
Дитинства хвилини назад не вернути,
Вже не обняти тебе, на жаль, ні.

Усе що в житті на землі цій я маю
Віддав би за те, щоб вас всіх обійняти,
Неповторну усмішку і рідні обійми,
Бути живим й повернусь до хати.

Моя мамо, скарб мій найдорожчий,
Ти все найцінніше, в житті моїм є,
Пробач, моя рідна, за сльози, і горе,
І що в чорну хусту одягнув я тебе.

Не знаю, як маєш ти з цим змиритись.
І жити надалі, впродовж у житті,
Хоча з важким горем прийшлося зустрітись,
Ти мене не розлюбиш, я знаю, що ні.

Живи, моя мамо, ти маєш для кого.
Сестричку свою залишив я тобі,
Простіть мені всі, кому завдав горя,
Бо загинув в бою, в тій проклятій війні.

Не хотів я принести це горе й страждання.
З війни повернутись я мріяв живим.
Не судилось мені від дружини кохання.
Та батьком не стану для дітей я своїх.

Багато синів є навіки загиблих
Таких молодих і молодших, як я.
Довічні герої своєї країни
Навіки й назавжди віддали життя.

* * *

Горе мамі везуть, грузом 200.
Чорну хустку одягне вона.
Зацвіла у саду моїм вишня.
В серці біль, а надворі весна.

Не сумуй і не плач, моя мамо,
Не рви душу від горя свою,
І дощем або сірим туманом
Уночі уві сні я прийду.

Зазеленені гори Карпати.
Та душа почорнівша за мить,
Звідки, сину, тебе виглядати,
Серце зранене горем болить.

А на дворі так сонечко світить,
Шпак співа свою пісню в саду,
Не плач, мамо моя найрідніша.
Я приніс чорну хустку й сльозу.

Ти чекала, що додому повернусь
В перемозі і щасливий такий,
На жаль, мрії й життя обірвались,
Тільки в серці твоїм я живий.

Пригорни мене, мамо, сьогодні,
Бо останні хвилини з тобою,
Бо іду я до Бога у вічність.
Обійми тебе горем й журбою.

Ти пишайся тепер, моя мамо,
Народила героя ти, сина,
Моя рідна домівка й оселя –
Грід високий й сира домовина.

А коли зацвіте знову вишня
І шпачок у сад наш завітає,
Пам'ятай ти, моя рідна мамо,
Шпак від мене для тебе співає.

Не сумуй і не плач, найрідніша.
Серце горе і біль розриває,
Ти гордися, що я став героєм,
В мирнім небі ще сонце засяє.

Вінтоняк Юрій,

здобувач вищої освіти факультету архітектури та містобудування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

* * *

Народе мій, сини землі святої!
Чому в серцях погас вогонь?
Чому ж ви стали осторонь?
Нащо цурастесь благої волі?

Чи вам оте все не болять?
Чи вам нема якого діла.
Що вороги безгрішне тіло?
О Боже Правий, як вона кричить.

Кричить, рида, нещасна Україна.
Допоки із кісток здирають шкіру,
Кати прокляті, за незламну віру,
Яку плекала в діточках.

Чи вам в «Шевченкових псалмах»
Не сказано, боротись, щоб збороти?
Щоби позбутися нікчемної сволоти,
Що так заїлася у печінках.

Пала Вкраїна, жах
Чи в силах ми це зупинити,
Допоки будемо винити
Чужих людей в своїх гріхах?

Та чи покладеться межа
В стражданнях для мого народу?
А чи здобудемо омріяну свободу?
Чи все ж служити будемо вождям?

**ТВОРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Поезія

Каюмова Вікторія,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності «Право» 107 навчальної групи навчально-наукового інституту № 1

* * *

Як справи, батьку,
Нормально, сьогодні двічі вже бомбили,
Ми стоїмо, ти це запомни, все добре, доню, я ще живий.

Як справи, батьку,
Все нормально, я вже четверті сутки на ногах,
Не спав, не їв, воюю, змерз, але я тебе люблю,
Все добре, доню, я живий.

Як справи, батьку,
Вже дві неділі промайнули, я ж переводитися мав,
До тебе блище, не судилось, я знов воюю.
Як справи, батьку,
Вже ніби краще, вже ворог відійшов, ми стоїмо, ти це знай.

Як ти тепер,
На сході я, тут знову йде навала, тут знову смерть,
Її я мушу зупинити,
Люблю тебе, моя доню, шкода не могу обійняти.
Я тут, тримаю фронт, моя рідненька.
Люблю тебе від неба до землі.

Коваль Софія,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності «Право» 201 навчальної групи навчально-наукового інституту №1

* * *

Мені 5. Ненавиджу дивитись новини.
Цікавіше розважальні програми,
Ніж політичні проблеми в країні,
Краще буду ховати цукерки від тата в кармані.

Мені 9. Перший постріл,
Перша куля над головою.
Я тоді не розуміла хто ворог, а хто захищає наш простір,
Перша ніч у погребі після відбою...

Тоді дзвінок від тата:
Його відправили до Щастя,
А в новинах про перші втрати
І вже не дитячий сенс набирає слово щастя.

Мені 10. Тато ще на блокпостах,
Я, здається, забула, як він виглядає.
Я привезла йому їжі, а знайшла війну в його очах,
Тоді вперше відчула як ненависть мене поглинає.

Мені 12. Наче продовжилось життя,
Хоча за 100 км досі війна.
Ти читаєш новини – прискорюється серцебиття.
Я тепер ненавиджу їх більше, ніж тоді могла...

Мені 15. А війні вже 6...
Перший вірш, що очевидно не про любов.
Показую його друзям і я здивована –

Вони не розуміють, що на фронті за них
проливається кров.

Розказую іншим, що треба єднатись,
Треба знати ворога, бо буде біда,
Але доводилось тільки прощатись,
Бо, на їх думку, я була не права.

Зараз мені 17. І знову те ж саме.
Тоді у них не вийшло забрати мій дім,
Але зараз, очевидно,
На їх користь нуль-один...

Я розказую свою історію не для співчуття,
Не для жалості, тим паче, не для сліз,
А для того, аби ви зрозуміли ціну свого життя,
Важливість речей і несказаних слів.

В один момент можна втратити все,
Все чим жив, чим марив,
А далі будеш картати себе:
Чому тебе не було поруч? Чому не завадив?

Чому не врятував? Чому не попередив?..
І так по колу шукаєш проблему в собі,
А над головою шахеди
Змушують думати про це в укритті.

Картаєш себе і заздриш іншим,
Постійно відчуваєш напругу і втому,
А потім випишуєш це все у вірші..
І головне : коли я зможу повернутись додому?

І нехай мине ще 10 років,
І біль забудеться під примусом часу,

Але буду до останнього подиху
Кожного разу одразу,

Буду згадувати, буду боротись
Всередині із собою, а ззовні на словах.
Я знаю, що є війною
На власному досвіді, на власних сльозах.

Мине нехай ще більше зим,
Все відбудується, вільний простір,
Але у моїх віршах поселиться дім,
Той, де я почула перший постріл.

В моїх думках закарбована лють,
В моїй пам'яті - дитинство в укриттях,
Але в моїх діях надалі буде лиш суть.
Суть помсти, до тих, хто будує радість на наших
смертях.

* * *

Скільки я пройшла шляху,
Скільки міст у мене за плечима,
А скільки віршів написала навіть не скажу,
І скільки сліз я стримала очима.

Дорога, що вела, начебто додому,
До того дому так і не довела.
Вже рік в собі ховаю втому,
Вже рік прошу пробачення, що не вберегла.

Скільки я змінила днів
І кожен раз думала, що скоро.
І скільки я про нього слів...
В них відчувалась непокора.

Я любила пізню ніч.
Встромляла в стелю крайній погляд
І засинала, потрапляла в потойбіч,
Бо тільки там могла з ним бути поряд.

Скільки місць я називала «домом»,
Скільки часу промайнуло, вже знов розтанув лід.
Я була готова перелазом, перегоном
Доїхати нарешті на свій пекельно змучений, але
незламний Схід.

В чому винен він?
В чому тут вина моя?
Він там залишився один,
А я ось тут залишилась одна.

Мені не вистачає його божевільно.
365 днів у пошуках спокою.
Кожен раз стискає всередині сильно,
Коли їду знов невідомою мені дорогою,

Але я доїду, я знов там опинюсь.
Я знаю, це не кінець, треба почекати.
Перед рідними завалами вклонюсь
І, стримуючи всередині крик, буду мовчати.

В цих рядках немає сліз,
Лиш пустота і прийняття.
Тоді назавжди вже в одну з моїх валіз
Вмістилось все моє життя.

* * *

«Недоступно» пишеться в телефоні.
На зв'язку їх не було вже рік.
Болем пронизує скроні

І горлом виривається крик.

На СМС відповіді нема,
Але втрачаєш надії, чекаєш.
Все життя вклалось в слово «війна»,
А коли закінчиться – це ти не знаєш.

«Поза зоною досяжності»,
Але здавалося б їхати всього 12 годин...
Гудки вимірюються у довгій протяжності
Мовчання і в горі від нових новин.

Хочеш купити квитки і в дорогу.
Немає квитків? Тоді просто йти,
Але вони відібрали в мене цю змогу:
Бути вдома, стерши останні сліди.

Іноді здається, що я ніколи це прийму,
Що ніколи не зможу це забути,
Питань багато, лиш відповіді ніяк не знайду.
Хочеться просто сьогоднішній день відбути.

Боюсь спати, бо минуле може наснитися.
З кожним разом догорає остання надія.
Мрія, яка ніколи більше не здійсниться,
Хоча бути вдома – це мрія?

* * *

2:30 ночі.
Сирени знову змушують бігти,
З'являється ненависть, заплющуються очі
І думаєш, що саме зараз тебе може вбити.

Сидиш в підвалі.
Страхи дають про себе знати.

Чи прокинешся завтра? Що буде далі?
Що чекає саме тебе через хвилину?
Чому ти? Чому це трапилось з Україною?

Найчастіше ти не відчуваєш нічого.
Ти звик до обстрілів, наче до чогось свого,
А іноді відчуваєш власну вину,
Що не в твоїх силах зупинити війну.

Донати, збори, але цього замало.
Тоді що треба зробити аби вистачало?
Що я особисто можу вчинити,
аби нарешті не боятися жити?

Скільки крові пролито за свободу наших знамен...
На цвинтарі вже не вистачає місця для нових імен...
Вражає число загублених життів,
Ви тільки уявіть скільки дитячих листів

більше ніколи не потраплять до адресата,
бо вчора під Бахмутом загинув чийсь тато,
Бо вчора в Херсоні вмерла остання надія,
А з нею чиясь маленька дитяча мрія.

Втрати кожного разу оновлюються,
Причини їх смерті знову встановлюються,
А ти тримаєш цей телефон
І до останнього віриш – це сон.

Хочеться якнайшвидше прокинутись,
Але залишається лише боротись і звикнутись.
Потрібен час, аби всі повернулись додому.
Потрібні дії, аби ніколи не допустити це знову...

* * *

В чотирьох стінах зроблених з землі
В старій обшарпаній формі
Тримаються вони,
Дзвонять мамі і кажуть, що все в нормі.

Сидять в бліндажі і ділять хліб на трьох.
Вибухи для них тепер не страх.
І кожен їх наступний крок
Супроводжує смерть, залишаючи відбитки новими
боями в полях.

9 років... вони вже звиклись з втратами,
Звиклись з усім, до чого неможливо здавалось
звикати,
Звиклись з ракетами, гарматами
І навчилися вчасно почуття вимикати.

Для них найріднішою стала війна.
Її запах, ризик, її невідомість.
І після цього, скажіть, коли вона
Змінить і нашу нарешті свідомість?

Коли навчимося бути собою?
Не цуратися свого коріння?
Скільки треба смертей, скільки ще треба українською
кров'ю
Кропити землю, щоб через волю відшукати спасіння?

Яка кількість буде загублених життів,
Щоб свободою наповнились груди?
Скільки треба нам подолати світів,
Аби зараз не вмирали українські люди?

Чому через війну ми маємо зрозуміти урок?

Чому історія нас досі нічому не навчила?
Скільки треба часу, який термін, строк,
Щоб Україна не страждала, не ревіла?

Вони там вже 9 рік, в тому бліндажі,
Окрім волі їм там не треба нічого.
В брудному пошарпаному камуфляжі
Вони кожен раз обирають наше життя, замість
свого...

* * *

Відкриваєш телефон:
«Вибух. Приліт.
У небі дрони, не виходьте з укриттів.»
Листаєш:
«Загинуло 20. Під завалами 2».
Нема зв'язку, є війна.
Далі:
Окопи, дощ, захисники,
«Бахмут. Смерть. Знову труп в Ірпені».
Переходиш в інші новини:
«додому привезли 3 домовини».
«Біль не описати словами» – сказала загиблого мати.
Скільки ще нам вмирати?
Листаєш:
«Знову приліт. Ракета у небі.
Вбито три дитини, не знайдуть одну».
Втрата. Втрата. Втрата. Чому?
В полоні сотні захисників.
Ти починаєш все розуміти без слів.
Вимикаєш телефон – перед очима війна.
Чуєш тривогу знову біжиш в укриття.
І знову, і знову, і знову – постійно.
Відбій. Коли ми зможемо дихати вільно?
Графік світла, зв'язку, тепла,

На графік поставили наше життя.
Думки одні, в пустоту, ні про що.
Питання : чому? за що?
Знову тривога, знову страх,
Телефон тремтить у руках,
Читаєш новини: «знову вибух, приліт».
Ми захищаємо зараз весь світ!
Знову смерть, втрата, руйнування...
Не вистачає сил, переживання.
Відбій. Йдемо додому, що буде далі – не знали,
Але згадуєш, що дім в тебе теж зруйнували...
Знову грудень, холод, зима.
Як тепер сприймати новорічні свята?
Як навчитись жити без війни?
Боже, поясни, поясни...

* * *

Навіть коли все затихне,
Коли небо буде вільним від диму,
Я чекатиму вас так,
Як зараз чекаю на повернення Криму.
Навіть, коли всі забудуть,
Коли ви вже будете в рідному домі,
Я пам'ятатиму вас,
Навіть тих, чиї імена не відомі.
Коли не побачу число загиблих,
Коли зможу до вас доторкнутись,
Я буду згадувати вас,
Навіть тих, хто, на жаль, не зміг повернутись.
Коли ворог нарешті зникне,
Коли земля від крові буде чиста,
Я буду згадувати вас,
Що лінії фронту скоро не буде біля мого міста.
Ви – це надія народу,
Останній квиток в майбуття,

Проте за таку безцінну свободу
Ви заплатили своїм цінним життям.
І поки все добігне кінця,
До того як минуле з майбутнім заткнеться,
Дякую, що зберегли у наших серцях,
Те, що Україною зветься!

Козянюк Альона,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Правоохоронна діяльність» 206
навчальної групи навчально-наукового інституту № 3

* * *

Звичайний день, світило сонце,
Яскраве, проте вже не як колись.
І перші промені лукаві
Спадали хутко вниз.

Один солдат нескорений в полоні,
Думками в рідний край вертав.
Знущання й муки винести готовий,
Та думками спасіння він чекав.

І думати не міг, що день весняний,
Для нього враз стане останній.
І грудями схиливши до землі,
Згадає, як було в сім'ї...

Та що ж відбулося хвилиною раніш,
Коли стоявши він обличчям до наруги
Промовив тихо, відчайдушну річ...
Дивившись в очі смерті на чужині,
Він крикнув – «Слава Україні!»
Враз передбачивши наступну мить...

В цей час русня, вразлива до такої сили духу
Пальцем спусковий гачок звела...
І вистріл пролунав потужний,
А очі темна пелена звела...

Він думати не міг, що день весняний
Для нього враз стане останній.
І вже грудьми лежавши на землі,
Згадав він, як було в сім'ї...

Кудрявцева Вікторія,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Правоохоронна діяльність» 206
навчальної групи навчально-наукового інституту № 3

* * *

Щасливі дні, сумна зима.
Котилась третій рік війна,
крутилась круглим колесом,
Пряла незгоди веретеном.

А дні все йшли, сумні й сумні,
тонули люди у війні.
Хтось мить останню стрів на фронті,
а хтось у новому ремонті.

Війна страшна, бо «любить» всіх,
І великих, і малих, і дітей, і старих,
а найбільше молодих.
Кращих хлопців і дівчат,
забирає вона в нас,
забирає, не повертає,
тільки біль страшний лишає.
Плачуть сім'ї, малі діти,
Як надалі нам всім жити.

Що ж ти хочеш ще забрати, лиходійко ти війна ?

Куницький Данило,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Право» 114 навчальної групи
навчально-наукового інституту № 1

* * *

Зруйнуй мою Мрію, як 27 лютого,
Зруйнуй мій дім до стану скрутного,
Руйнуй, поки не закінчаться клятї ракети
І руйнуй, виплачуючи матерям цих катів монети,
А як зруйнуєш, куди далі?
Ти ж у зруйнованій Калахарі.
Чи відбудуєш те, що наламав?
А відбудуєш сина, батька, що в бою упав?
Нумо!!! Прапор у руки, будуй,
Ти ж миротворець з автоматом у руках,
Давай вбивай, катуй, гвалтуй
Ти вмієш будувати тільки страх,
А з зерен сіяти лише брехню,
По ящику вливати в вуха маячню,
Кажеш з вами бог,
Смішно, хіба що Арес,
Такий зворотній цей прогрес,
Назад немає вороття,
Лиш кінець жалюгідного життя,
А що ми, з нами люди,
Не свині, орки та верблюди,
Що плюють в спину передовикам,
А ті, що підтримують, допомагають нам,
Хто справді добрий друг і брат,
а не уславлює ахмат.
Не в слові справа, справа в ділі,
А ви приречені лягти в могилі,
І збагачувать український ґрунт,
Все, куди годиться цей ваш труп.
От і вся ваша політика й культура.
Дурна і страшнюча диктатура.

* * *

Шановний читачу,
У Києві все тихо,
Хоч по місту й по селу,
Вимикають світло.
Я дякую тобі й твоєму калашу,
Що не трапалося лиха.
Я дякую, що не учусь,
Як стрілять в морпіха,
Чи в ту ж свиню,
Різниця невелика.
Не буду про погане,
Бо потім світло згасне
І відключать ліхтарі
Котрий вже день в календарі,
Тож дякую за все,
Що батьки сплять спокійно.
Хай доля перемогу принесе,
І будемо ми жити вільно.

Лакоснік Каріна,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Право» ІІЗ навчальної групи
навчально-наукового інституту №1

* * *

І крок за кроком боліла
його душа
День за днем кипіла його кров
Вибивав він свою і нашу волю
Не бачив з того дня життя
Діти, жінки не бачили батька, чоловіка
А відтепер воїна
Коли скінчиться ця клята русня?
Коли Бог, в якого ми так віримо, усвідомить трагедію
України?
Ми живемо, хоч так важно навіть стояти
Ми хотіли і хочемо гуляти нічним Києвом
Сирена, сирена... а потім ракети, шахед
Діти спускаються в підвал
А хочуть спокійно вчитися
На Вокзальній приліт...
Хтось задихається від диму
А хтось пляше і радіє, що він вбивця
невинного миру...

* * *

Вечір
Мама готує ліжко в коридорі
Адже ворог прокидається вночі
Мені страшно засинати, але ж я ще маленький
Мені не можна дивитися фільми жахів...
Скажіть йому «схаменись»
Бо моя мати помирає...

В мене відняло голос і я не можу втекти, адже на
руках закривавлене тіло
Її очі дивились на мої
Ось тоді мені було 10, а стало всі 20
Мені більше не цікаві мультики
Я хочу почути «лягай спати»
Мого будинку немає і на дитячій гойдалці полум'я
догорає
Куди мені йти? Чого чекати?
Адже монстр ще живе і він не перестане вбивати
Я хочу кричати, а з того дня я німий
Мені вже зовсім не страшно
Моя королева небес закрила своєю душею малого
мене
А моя душа навіки залишилась з нею

Лесик Євгеній,
здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Право» 103 навчальної групи
навчально-наукового інституту № 1

ЩО ЗАРАЗ ВАЖЛИВО

Гроші це яд, гроші це сила,
бідна людина – вона їх хотіла.
Щось змінилось для мене – ніщо, горе буде, є і було.
Що допоможе людству – не знає ніхто.
Дні змінюлися, змінюлися роки, війни будуть, є і були.
Що ж життя – воно є безцінне,
віра в буття – воно є вірним.
Честь і гідність – то є наша сила, але все змінилось
тоді.
Дні змінюлися, змінюлися роки, але люди злісні
завжди будуть, є і були.
Діти плачуть горе, біда – таке є бентежне наше
життя.
Ворог неминучий іде за нами, але пісня перемоги
лунає за нами.
Кров'ю та сльозима окроплена земля – не скажу, що
перемога була легка.
Мати чекала, чекало дитя, але війна забрала життя.
Доброго батька уже немає,
в останній путь дружина чоловіка проводить,
а мати плаче, горе в душі не втихає.

Майданець Крістіна,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності «Право» 107 навчальної групи навчально-наукового інституту № 1

* * *

Сидить наш воїн тихо у окопі,
Він готувався йти, щоб боронити наші сни.
Боліли ноги, покидали сили, але він знав
Що більше нікому піти...

І тут слова "вперед, прийшла пора, пішли",
Лунають постріли, кричать брати,
Все гуркотить, свистить, палає,
Земля трясеться, тиші тут немає
І тільки чує він "летить граната, відійди!", і ніби
треба знову йти...
Але, на жаль, наш воїн вже не може встати і піти.

Лежить наш воїн, вже біля окопу,
А в голові тільки думки,
Як трапилось так, що він на полі бою?
А той хто втік, живе собі не маючи біди.
Чому вмирають його браття, побратими?
А дядьки ті втікають за кордон.
Чому та мати плаче біля свіжої могили?
А в них усіх спокійний сон.

Той воїн просто молодий хлопчина
І все життя було б попереду,
Він не боявся тут загинути за батьківщину,
Він тільки мріяв вигнати цю всю біду.

Тому завжди, кругом і всюди
Ми маємо це пам'ятати повсякчас,
Що в той момент, коли ми тут живем, як безтурботні
люди,
Хтось вже поклав або кладе своє життя за нас.

Мелешко Єлизавета,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Право» 114 навчальної групи
навчально-наукового інституту № 1

Моя Україна!

Люба моя Україна, я від щирого серця бажаю,
Щоб негаразди минули назавжди тебе.
К вищій силі звертаюсь: «Благаю!
Ти почуй наш народ та мене!»

Стільки часу країну мою розривають
На шматочки, та ранять її.
Душу вони українську вбивають,
Відбирають її кольори.

Гей, патріоти, кличе Вас Україна!
Хто вірить і любить її,
Згуртуємось разом на захист країни,
Підставимо плечі свої.

Ми згуртуємось разом, підставимо плечі,
Ображати тебе не дамо.
Ми патріоти, твої діти малечі,
Ми єдині – за тобою йдемо.

Наша віра та єдність дасть тобі сили.
Ворогам ти розквітнеш на зло!
Ти наша мати, рідна Батьківщина!
Ти наше натхнення, святе джерело!

Я бажаю нам всім вільної дороги,
Гідних думок й праведних дій!
Україні бажаю завжди перемоги,
Сили волі та здійснення мрій!

Мошківська Катерина,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Правоохоронна діяльність» 303
навчальної групи навчально-наукового інституту № 3

* * *

Я тут тепер назавжди залишаюсь.
Ви не турбуйтеся, мені вже не болить.
Не від води, а від розлуки захилинаюсь,
Але будинок на сторожі кожну мить.

Мої улюблені іграшки потопились...
Та головне, що встигли діток врятувать.
Я так любив, як у дворі ми веселились.
Цього у моїм серці не віднять.

Я був хорошим. Вірним охоронцем.
Тай зараз від чужинців бережу.
Крізь хвили, в своїй будці бачу сонце.
І стерту в каламучі цій межу...

Я не один. Зі мною є тут киця.
І ще, кілька загублених собак.
Ми думали спочатку, що нам сниться.
А потім лиш збагнули - це не так...

Ми тут не самотинці, не хвилюйтесь.
Правда, обурені, що викрали наш час.
Прийшли якісь безжалісні злочинці.
В яких нема сердець, не те що в нас!

Ми розуміємо – хазяїни спішили.
Крізь біль в очах, ми не тримаєм зла.
З нами також із зоопарку залишились,
Єнотик, поні, віслючок і мавпеня...

* * *

Для тебе співає пташка за вікном,
І вишня теж для тебе розцвітає.
Щоб ти міг тішитися в ліжку міцним сном,

Хтось вже добу в окопі не лягає.

Для тебе запашний ранковий чай,
І мамина духмяна паляниця.
Це ніби щось буденне зазвичай,

Але комусь під кулями це тільки сниться.

Для тебе тепла зустріч серед рідних.
Довгі обійми й затишні розмови,
Так завжди має бути, вірогідно...

А хтось під градом, хоче почути від коханої лиш
слово...

Сьогодні ти святкуєш своє свято.
Збираєш за столом усю родину.
А хтось бачить, як його тата,

Несуть селом в закритій домовині.

Цінуй. Цінуй усе, що зараз маєш.
Свій кожен подих, кожне почуття.
Бо дуже боляче, коли ти забуваєш,

Що Хтось. Віддав. За це. Своє життя.

Новікова Софія,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавра
спеціальності «Право» 109 навчальної групи
навчально-наукового інституту №1

* * *

колись ти саджав лілії
а зараз сиріє пуста земля
розквітали колись магнолії
як твоє літнє серце, моя згасла зоря

тепер я саджаю твої улюблені квіти
з пожовклого портрету крапають сльози
цей хрест на душі мені ніде подіти
сподіваюсь, переживуть вони зимні морози

нас розділяє всього кілька метрів землі
і я сподіваюсь, що ти мене чуєш
не дай мені втонути в тягучій імлі
і сміх дзвінкий мій ще ти почувеш

як колись, я приходжу поговорити
але почути твій голос я більше не зможу
і буду я мовчки на могилі курити
обійми мене, батьку, прошу

в дзеркалі я бачу твоє обличчя
ці втомлені кришталеві очі
пронизливий вітер до тебе покличе
і прокидаюсь я від твого голосу щоночі

я лежу біля тебе на камінні думок
а ти, як завжди, мені усміхався.
від днів і погоди вже щез наш вінок
до зустрічі, тату, повертайся

Проза

Кладько Дарія,
здобувач вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності «Право» 109 навчальної групи навчально-наукового інституту № 1

ДО І ПІСЛЯ

Розділ 1. Палітра кольорів

– Синку, збирайся скоріше, у нас не так багато часу залишилося! – із сусідньої кімнати кричала жінка. У її голосі відчувалося хвилювання, неусвідомлення того, що відбувається. Вона думала, що це сон, але дуже-дуже помилялася.

– Тато нас зачекався вже, Остапе! – додала вона.

Маленький хлопчик дуже швидко та необачно клав усе необхідне у валізу. Нещодавно святкував свій 7-ий день народження. Для нього було честю, що мати наказала самостійно зібрати свої речі.

– Я ж дорослий, вірно? Вірно. Малюки самі валізи не збирають. – Прошепотів Остап.

Список речей був підготовлений заздалегідь мамою. Кімната виглядала так, ніби в ній пройшов ураган. Усе було розкидано. Валіза ледве закривалася.

– Як я міг забути! – Подумав про себе «дорослий хлопчик». Він підвівся, перескочив через гору розкиданого одягу та опинився біля шафи. Обережно відчинив дверцята та дістав помаранчеву з чорними смужками сорочку. На ній був напис, великими літерами. Спину прикрашали прізвище та номерний знак. Це була єдина річ, яку він поклав у валізу з обачністю, щоб та не зіпсувалася. Остап одягнув курточку, а шапку кинув у кишеню.

– Синку, я розумію, ти думаєш, що я дуже зайнята речами, але бачу, що ти не вдягнув шапку! – ще з більшим хвилюванням говорила мати.

– Добре-добре, зрозумів... – опутивши голову промовив Остап. Потім чкурнув за двері, і заскочив у машину до батька.

Мати стояла нерухомо. Різні думки були в її голові. Сильно стиснувши в руках три квитки, поглянула у вікно...

– Я не вірю, – прошепотіла жінка. Ті нещасні папірці в долоні багато чого значили для неї. Дуже багато. Вони немов були символом того незрозумілого майбутнього. Сльози пішли самі по собі.

– Я сильна... – жінка взяла валізу, на якій присутні дві стрічки. Одна синя, інша – жовта. Були поєднані у косу. Вона ніжно провела рукою по ним. Витерла краплі, що стікали по обличчю. Не хотіла, щоб син побачив. Вийшла з кімнати, потім із будинку. Руки трусилися, коли вона замикала помешкання.

– Мамо, та давай уже ти! – Тепер чекали Остап із татом. Хлопець був дуже схожий на батька. Мав таке ж хвилясте темне волосся та карі очі. Очі, які ще бачать своє майбутнє світлим. Життя не встигло познуватися над ним. Маленькі долоньки обіймали татові кремезні руки, які багато чого пройшли.

– Катю, чому так довго? – Із цікавістю запитав Максим (як можна зрозуміти, це її чоловік).

– Ми з Остапом тебе зачекалися, поїхали вже, – додав він.

Батько натиснув на газ, машина рушила. Хлопчик сидів біля матері, хоча дуже хотів на «доросле» передне сидіння. Не можна. Та й мати не хотіла туди сідати.

* * *

Остап увесь час не відривав очей від віконця. Дивився на проїжджаючі повз машини, людей... Усі були заклопотані, запізнювалися кудись. Бентежне життя йшло, проминало так швидко, як краєвиди за кордонами машини. Кожен із яких мав свою історію. Ту, яку не можна зітерти. Вона там назавжди. Але не люди. Одні помирають, інші – приходять. Так працює світ. У деяких моментах він був

справедливим наставником, в інших – ні. Було багато негативних періодів. Про які ми завжди пам'ятатимемо. Свого ворога треба знати в обличчя.

Аж раптом машина опинилася на великому мосту. Нічого звичайного, на перший погляд. Хоча, ні. Остап звернув увагу на те, про що ніхто не міг би навіть і подумати. Дивився довго маленький хлопчик. Потім, подумавши, задав питання своїм батькам:

– Коли я ходив до садочку, нам говорили, що у світі існує велика кількість кольорів. І червоний, і зелений, і помаранчевий... Чому цей міст пофарбований саме в синьо-жовтий?

Серце матері стиснулося. Невже син уже такий дорослий?

– Послухай, серденько, кольорів є багато. Ти правий, але жодна палітра не передасть свободу так, як синьо-жовта. Кожен пофарбований стовпець давався дуже важко... – почала довгу історію мати.

– Чому важко? Я цілий міст за день би розмалював! – похвалився Остап.

– Синку, ні, кожен стовпець, наші захисники обороняли протягом довгих місяців... Жоден метр землі не збиралися віддавати оркам.

– Це ті орки, що з мого улюбленого мультфільму?

– Ні, це інші. Набагато гірші та жорстокіші.

У розмову втрутився батько:

– Катю, раз уже почала розповідати, то говори сину все до кінця. Без усіляких казок «про орків та фей» Хай знає, проти кого я воював ще до його народження. Остап уже не маленький...

Хлопець почув, що він дорослий. Очі загорілися надією. Тому й поводитися треба гідно, слухати матір. Поклавши руки на коліна, із цікавістю чекав сповіді Каті.

Розділ 2. Хроніки

24.02.2022 (точніше 25.02.2022, бо орієнтовно перша година ночі)

Ніч була більш-менш тихою. Про війну дізналася від родича, на роботі був у той час, поблизу міста Ізюм (Харківська область). У них вибухів було чути більше, ніж у нас. Близько тринадцятої колона росіян їхала вулицями нашого міста. Бабуся говорила, що вони руками махали. «Асвабадітелі» чортові. Почалася стрілянина. Ми з мамою були у ванній кімнаті. Тата добу не було вдома. Сподіваюся, цієї ночі росіяни не прийдуть у наше місто. Взагалі не прийдуть. Ніколи. Охтирку показували по новинам, говорили, що наші захисники – чудові, дали прочуханки їм. Завтра навчання дистанційне, до речі, я на нього не піду...

Також сьогодні ми гуляли зі собакою нашим, вулиця, якою я ще вчора шла до бабусі... Вона знищена. Палали будинки... Те полум'я, що воно означало? Боляче. Декілька годин тому там ще кипіло життя. Господині готували пиріжечки, чоловіки заготовляли зимові дрова... Яка на смак та випічка? Остання...

Слава Україні, Героям слава!

26.02.2022, 11:16, Субота

Ніч була більш-менш тихою. Я трохи поспала. Після обіду зник Інтернет. Це погано, але головне, щоб було світло. Мені пишуть знайомі, друзі, а я навіть не можу відповісти... Вони ж переживають, бо наш мікрорайон постраждав найбільше за останні три дні. Коли зранку гуляли із Рокі, я впіймала зв'язок та відповіла всім. Мене здивувало одне повідомлення. Воно було видалене. Чому? Чи все добре? Вірю в краще. Ще нам дали продуктів. Їжу придбати практично не можливо. Я погано харчуюся останніми днями. Втратила свідомість сьогодні. Бачила, як люди себе поводити: вибігали з підвалів, намагалися взяти

хоча б трохи хліба...Смачного, м'якенького та біленького... Бідненькі наші людоньки... Титани.

Слава Україні, Героям Слава!

03.03.2022, 14:44, Четвер

Уже тиждень триває це жахіття. У неділю ми приїхали в село. Сьогодні другий тур переговорів, сподіваюся, вони допоможуть зупинити це. Ні! Це не «це». Війна. Треба речі своїми іменами називати. Сьогодні вночі було особливо страшно. Бомбардування були декілька годин. Була вже готова повірити у вищі сили, які допоможуть зупинити це все. Не варто. Єдині, кому треба вірити, хто ніколи не залише в біді – це ЗСУ. Навушниками не користуюся, бо можу не почути вибухи.

Слава Україні, Героям Слава!

05.03.2022, 8:40, Субота

До нас учора приїхала бабуся. Ніч із четверга на п'ятницю була жахливою. Спали на підлозі. Холодній, брудній, неприємній. У місті немає тепла. У четвер на деякий час вимикали світло. Дізналася, що загинули знайомі мені люди. Поблизу міста. Незламного міста.

Слава Україні, Героям Слава!

17.03.2022, 11:59, Четвер

Мені важко. З'являються думки про евакуацію, але не будемо поки що. Тато на роботі, мати не хоче їхати без бабусі. Дізналася про смерть знайомої людини. Важко усвідомити, що її більше немає.

Слава Україні, Героям Слава!

05.04.2022, 13:56, Вівторок

Минулого тижня з'явилися гарні новини. Звільнили Тростянець, прекрасне місто. Я люблю його всім серцем. Круглий двір... Мальовничий парк. Музей найсмачнішого у світі шоколаду та величезна фабрика. Яка краса. Була. Усе зруйновано.

Холодний Яр», 93 ОМБр, наші герої. 91-ша захищала наше місто в перші години.

Декілька днів тому не стало будинку, в якому я жила десять років тому. Пряме влучання, є загиблі.

Говорила телефоном із репетиторкою своєю, поцікавилася, як вона. Усе добре.

Слава Україні, Героям Слава!

Розділ 3. Дорога в небуття

* * *

Дорога, стежка, шлях... Назвати можна як завгодно, але суті це не змінить. Це символ багатьох творів, наприклад, «Чорної ради» Куліша. Там також боролися за свободу, але, на жаль, переміг не той гетьман. Цього разу все по-іншому. Ми перемогли! Ми... Наші!!!

* * *

Остап довго думав над сповіддю матері. Дуже довго. Аж поки машина не загальмувала.

– О, чорт... Усі місця для паркування зайняті... Востаннє я був тут 18 років тому... І було рівно стільки машин. – Прокоментував ситуацію Максим.

– Ні, однесеньке є! – Сказав син із задоволенням. Пізніше додав: «Ось там, біля гарненького автобусу!»

– Ооо, той автобусик не звичайний. Цим транспортом приїхали наші земляки зі столиці.

– Невже то «Динамо»? – Крикнув хлопчик. Він почав ще сильніше видивлятися в той автобус. Красивий такий.

Після невеликого діалогу вся сім'я вийшла з машини. Остап вискочив першим за всіх. Довго роздивлявся все довкола. Мати одразу повела хлопчика до великого м'ячика.

– Я його раніше тільки на фото бачив... Який він чудовий... І великий... Величезний! Як ним у футбол грати? – Із нерозумінням запитав син.

– Ним не грають, сонечко. Це фонтан. Він декоративний. – Пояснила жінка. Діставши з кишені фотоапарат зробила кілька фото. Щасливих фото. На знімках усе так, як повинно бути. Мирно. Тисячі людей радіють цьому.

* * *

Яка ж вона чудова, ця арена. Наша арена. Довгі роки простоювала, чекала наших. Витвір мистецтва. Символ 2012. Євро... Сьогодні все по-іншому.

Хлопчик узяв у мами квиток. На ньому великими літерами було написано: «ДИНАМО» – «ШАХТАР». Наші грають. Товариські матчі, які приносять купу позитивних емоцій.

Остап вирішив зробити батькові подарунок та придбати за кишенькові гроші магнітик, який буде прикрашати їх холодильник поруч із тим самим, із 2012...

* * *

Маленькі долоньки передали великим рукам м'ячика. Нашого.

Епілог:

Стан очікування? Це що? Надія, мрія, бажання. Здійснення бажання. Синьо-жовтий прапор над кожним нашим містом є підтвердженням, що очікування не є марним. Кожен дочекається деокупації, коли те російське ганчір'я буде зняте, і на його місці замайорить свобода.

Примітка 1: розділ 2 є записами з щоденника особи, від якої ведеться розповідь. Його почали вести двадцять четвертого числа, всім відомого місяця. Усі збіги з реальними людьми випадкові.

Примітка 2: Впевнена, що війна закінчиться скоро – я маю право дивитися та вірити в майбутнє. Тому події на початку та в кінці твору (1, 3 розділи) відбуваються у 2030 році.

Примітка 3: Кожен запис у щоденнику завершується словами: «Слава Україні, Героям Слава!». Із самого початку я вірила в нашу перемогу.

Художнє видання

ТВОРЧИСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ

*Збірник творів
учасників культурно-мистецького заходу до
другої річниці повномасштабного вторгнення
росії в Україну
(Київ, 30 травня 2024 року)*

Відповідальні упорядники:
Усачова К.С., Корольчук В.В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
Дк № 4155 від 13.09.2011.

Підписано до друку 24.05.2024. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Обл.-вид. арк. 16,5. Ум. друк. арк. 15,34.

Тираж 20 прим.
